

قانون مجازات اسلامی ایران که برگرفته از فقه امامیه است در ماده ۲۰۲ خود موردی را پیش بینی کرده است، که اگرچه سریع و روشن است اما در جای خود قابل بحث و بررسی است.

«پدر یا جدیدری که فرزند خود را بکشد قصاص نمی شود و به پرداخت دیه به ورثه مقتول و تعزیر محکوم خواهد شد». در قانون مجازات اسلامی مقررات خاص برای قتل فرزند توسط مادر به چشم نمی خورد بنابراین مجازات این قتل، مانند سایر قتلها به مقررات عمومی که همان قصاص است واگذار شده است.

اما همان طور که می بینیم در ماده ۲۰۲ صورتی خاص پیش بینی شده است که در قانون کشورهای خارجی جز کشورهای که مقررات آنها تابع فقه اسلامی است وجود ندارد، و آن قتل فرزند توسط پدر است.

در خصوص قتل فرزند دو نگرش متفاوت در فقه امامیه و فقه عامه وجود دارد. به این معنا که فقه عامه، مادر را نیز در صورت قتل فرزندش معاف از مجازات می داند و عجیب آنکه فقه امامیه و فقه عامه با استناد به دلایل و مدارک تقریباً یکسان به دو تفسیر و در نتیجه، نگرش متفاوت در خصوص استخراج دو حکم متفاوت در مورد مادر نایل آمدند. در این تحقیق برآنیم که با تفسیر متفاوت از روایات و منابع شرعی و با تکیه بر اصول فقهی، مادر را نیز در حکم معافیت از مجازات، ملحق به پدر گردانیم و تلاش خود را در جهت همسو شدن هرچه بیشتر قانون با عدالت بنماییم.

مقدمه

فرزندکشی موضوعی نیست که اختصاص به جهان امروز داشته باشد. بلکه این جرم از گذشته های بسیار دور در جوامع انسانی مرسوم بوده است و مردم به دلایل و انگیزه های گوناگون اقدام به قتل فرزندان خود می کردند.

پژوهشهای گوناگون نشان دهنده این مطلب است که کودکان بیش از همه در خانواده خود و از سوی والدین خود در معرض تهدید و صدمه قرار دارند. جنس لطیف کودکان و روحیه آسیب پذیر آنان ضرورت وجود قانونی مستحکم را برای حمایت از آنان ضروری می سازد.

بر همین منبأ پیمان نامه حمایت حقوق کودکان به تصویب رسید.

کشور ما نیز در سال ۷۳ به شمار ملحقان به این پیمان نامه پیوست.

اما عجیب آنکه در قانون مجازات اسلامی ایران، تنها ماده قانونی که در آن قاتل پس از ارتکاب جرم از مجازات متناسب با عمل خویش رهایی می یابد، ماده ۲۰۲ ق مجازات اسلامی است، که اکثر قربانیان این ماده قانونی کودکان هستند. این ماده مقرر می دارد.

«پدر یا جدپدری که فرزند خود را بکشد قصاص نمی شود و به پرداخت دیه به ورثه مقتول و تعزیر محکوم خواهد شد.» در این تحقیق به بررسی ادله مورد استناد فقهای برای خروج حکم معافیت پدر و جد پدری از قصاص می پردازیم.

هدف از این تحقیق، بیان کردن ادله ای است که بتوان با تکیه بر آنها مادر را نیز در صورت قتل فرزندش معاف از مجازات قصاص دانست. و لذا برای رسیدن به این مطلوب نیازمند بررسی بحث از دیدگاه مورد استناد فقه عام و امامیه، هر دو در کنار یکدیگر و منابع شرعی مورد استناد هر دو گروه هستیم.

